

Nr 256.

Av herr **Rydén** i Malmö, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 107, angående understöd åt äldre behövande, från tjänsten avgångna lärare vid folkskolor och småskolor.

I propositionen nr 107 har Kungl. Maj:t framlagt förslag till förbättring i de äldre folkskollärarnes och småskollärarnes pensionsförhållanden. Förslaget går ut på att äldre folkskollärare skulle erhålla ett understöd, så att detta tillsammans med pensionen skulle uppgå till högst 650: — kronor. Motsvarande belopp för småskollärare skulle bli 225: — kronor. Därjämte skulle även äldre icke pensions- eller understödsberättigade folkskollärare erhålla understöd till motsvarande belopp.

Ehuru varje förslag till förbättring i de äldre pensionärernas ställning givetvit måste hälsas med tillfredsställelse, så vill det dock synas som om under nuvarande tider de här föreslagna beloppen vore alltför små för att kunna bereda den avsedda ljusningen i deras bistra tillvaro.

Då jag föreställer mig, att riksdagen skulle vara benägen att tänka på folkskolans gamla banbrytare genom beviljande av understöd, som skulle vara verkligen ägnade att bereda dem en mindre bekymmersam ställning, tillåter jag mig föreslå, att de nu utgående understöden höjas för vardera gruppen med 200: — kronor, vilket skulle innebära att folkskolans gamla pensionärer skulle erhålla minst 800: — kronor årligen, och småskolans minst 400: — kronor. Därvid synas icke tillräckliga skäl föreligga att, då det gäller så låga belopp som dessa, ställa de med avkortad pension aller avkortat understöd avgångna i en ställning, som måste innebära, att deras inkomster befinna sig under t. o. m. det mest blygsamma existensminimum.

Från folkskolöverstyrelsen samt folkskollärarnas pensionsinrättning har jag införskaffat nödiga uppgifter för bedömande av de kostnadsbelopp, ett bifall till en sådan framställning skulle komma att medföra. Uppgif-

terna avse förhållandena under år 1915 eller ingången av år 1916, och skulle kostnaderna för de olika grupperna ställa sig sålunda:

a) Folkskollärarne:

Icke pensionsberättigade, 5 à 800: —	kr.	4,000: —
Med full pension under 800: —	kr. 666 st.	kr. 124,211: —
Med avkortad pension under 800: —	kr. 37 st.	kr. 5,205: —
Antal personer 708 st.		kr. 133,416: —

b) Småskollärare m. fl.

Icke understödsberättigade 106 à 400 kr.	kr.	42,400: —
Understödsberättigade under 400: —	kr. 543 st.	kr. 132,230: —
Med avkortat understöd under 400: —	kr. 105 st.	kr. 15,445: —
Antal personer 754		kr. 190,075: —

Därest alla dessa under år 1917 kvarlevde, samt alla vore behövande och verkligen ansökte om understöd, skulle alltså totalkostnaden för understöden bli 323,491 kronor. Emellertid tillhöra dessa åldriga pensionärer en snabbt bortgående generation, hvarjämte erfarenheten giver vid handen att ett stort antal aldrig begagna sig av rätten att erhålla understöd. Kostnaderna för den första gruppen torde tryggt kunna sättas till 100,000 kronor, och för den andra gruppen till 150,000, hvilka anslag båda torde böra få förslagsanslags natur.

Beträffande nu löpande året 1916, torde de anslagna understödsbeloppen lämpligen böra utgå enligt de grunder Kungl. Maj:t i nu förevarande proposition föreslagit.

På grund av vad ovan anförts tillåter jag mig vördsamt hemställa, att riksdagen må

1:o *dels* medgiva, att enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, sådan äldre behövande folkskollärare, som oförvitligt skött sin tjänst, men därifrån erhållit afsked före år 1867, må för år 1917 tillerkännas understöd till belopp av 800 kronor,

dels medgiva, att enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt meddela, behövande folkskollärare och folkskollärarinnor, vilka erhållit afsked med pension från folkskollärarnas pensionsinrättning, till belopp, som understiger 800 kronor, må för år 1917 tillerkännas understöd till så stort belopp,

att detsamma tillsammans med pensionsbeloppet uppgår till 800 kronor,

dels ock för berörda ändamål anvisa för år 1917 å allmänna indragningsstaten ett förslagsanslag av 100,000 kronor;

2:o) *dels* medgiva, att sådana lärare och lärarinnor vid småskola eller mindre folkskola samt biträdande och extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskola, vilka efter att hava i minst femton års tid oförvitligen tjänstgjort, avgått från tjänsten utan att erhålla understöd enligt reglementet den 22 juni 1892, må för år 1917 tillerkännas ett understöd av 400 kronor under följande villkor och bestämmelser, nämligen

att lärares eller lärarinnas tjänstgöring avslutats så tidigt, att ålderdomsunderstöd enligt nyssnämnda reglemente icke kunnat honom eller henne beviljas, eller före utgången av år 1891;

att sådan från tjänsten avgången lärare eller lärarinna uppnått en levnadsålder av minst femtiofem år;

att han eller hon styrkes befinna sig i behövande omständigheter, samt

att Kungl. Maj:t må äga att meddela de närmare föreskrifter i ämnet, vilka befinnas erforderliga,

dels medgiva, att sådan behövande lärare eller lärarinna vid småskola eller mindre folkskola eller biträdande eller extra ordinarie lärare eller lärarinna vid folkskola, som efter oförvitlig tjänstgöring erhållit understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt till belopp, som understiger 400 kronor, må för år 1917 tillerkännas understöd till så stort belopp, att detsamma tillsammans med det från ålderdomsunderstödsanstalten utgående understöd uppgår till 400 kronor,

dels ock för berörda ändamål anvisa för år 1917 å allmänna indragningsstaten ett förslagsanslag av 150,000 kronor; samt

3:o) *dels ock* medgiva att vid utdelande av understöd för samtliga dessa grupper under år 1916 må tillämpas de grunder, som föreslagits uti statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 18 februari 1916.

Stockholm den 7 april 1916.

Värner Rydén.

